

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi római kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendi tagjai a lapot tagdíjajukért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészévre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt

Ugy a lap szellemi részét illető cikkek, mint az előfizetési penzek a „Közművelődés“ szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendők.

Észrevételek.

Fülöp Alajosnak „Kinyilatkoztatás és hitregészet“ cím alatt a „Közművelődés“ IV. évfolyamában megjelent értekezésére.

(Vége.)

Fülöp A. szerint a mythusokban az isteni kinyilatkoztatás nyomai fedezhetők tel, és a mythusi személyek bibliai személyekre vonatkoznak. O tehát azokhoz csatlakozik, kik a történeti magyarázatot fogadják el, az úgynevezett euhemerizmust (igy nevezve a tan egyik képviselőjétől, a Kr. e. 4. században élt Euhemerustól), melynek értelmében a mythusi személyek valósággal élt történeti személyeket jelentenek. Ezen történeti elmélet huzamos ideig lentartotta magát, és újabb lendületet nyert a múlt században Banier abbé fellépése folytán s követői ma is vannak.

Egy másik magyarázási elmélet volt a görögöknel az erkölcsi. Ezen elmélet követői azon nézetet vallották, hogy a mythologia és vallás emberek talalmánya azon célból, hogy a néptömeget annál könnyebben léken lehessen tartani. Ilyen nézetet nyilvánított Aristoteles, midőn azt mondotta, hogy a régiek mythus alakjában nagyták az utódokra, hogy a vilagnak első elemei istenek; a többi mythusok alakjában hozzatoldották, hogy a népet meggyőzők vele és felhasználják a törvények és egyéb érdekek támogatására. (Met. XI. 3. 19.)

Egy harmadik elmélet a természeti, mely szerint tudos térha. természeti tünemények ismeretét, vagy a természet bölcelet egyes tanait akarták közölni a néppel, így népszerűbb alakban adva azokat elő; vagy pedig tudásukat ezen uton éppen homalyba igyekeztek burkolni.

Újabb időben is némely magyarázók csillagászati és más természetudományi tanokat kerestek a mythusokban. — De mindezen magyarázási elméletek nem mutatkoztak elégségeseknek a my-

thusok keletkezésére fényt deríteni; azért tehát a kutatás csak tovább folyt, és nagyobb lendületet és érdekességet nyert a sanscrit nyelv és irodalom beható tanulmányozása folytán. E nyelv tüzetes vizsgálásának eredménye lett annak bebizonyítása, hogy a sanscrit, görög, latin és még más nyelvek egymással testvérek, s hogy ezen nyelvek beszélői egykor közös hazában éltek és csak idő multával szakadtak el egymástól, ki ide, ki oda költözvén. E népek a közös hazából közös emlékeket vittek magukkal, nevezetesen közös vallási fogalmakat és közös istenségeket.

Az összehasonlító nyelvészet kimutatta pl. azt, hogy a rómaiak Jupiterre, a görögök Zeuse és az indusok Dyausa ugyanazon lény, a fényes ég istene, nemcsak lényegileg, hanem névre nézve is, mert mindhárom közös gyökérre vezethető vissza.

Ilyen tünemény természetesen azon tényre engedett következtetni, hogy a fényes ég istene még a közös hazában volt közös istenség.

A Veda-nak, az indusok régi vallási iratainak tanulmányozása sok közös vonást derített ki a görögök és indusok mythológiájában, úgy, hogy ma már lehetetlen ezen szent iratokat figyelmen kívül hagynia annak, ki a görög mythológiát a mythusok keletkezésének szempontjából és magyarázása céljából teszi tanulmánya tárgyává. — Ezen vallási iratok azért is fontosak, hogy azokban egyes mythusok még csak keletkezési és fejlődési stadiumban láthatók.

Egyes szók, melyek a görögben tulajdonnevekké csontosodtak, ott még mint köznevek szerepelnek, vagy pedig részint köz, részint tulajdonnevekként használnak. Így pl. Agni az indusok hatalmas istene volt, de mint köznévi is jó elő a tűz jelentésével.

Valamint Zeust sikerült a sanscrit nyelv segítségével értelmezni, úgy fog remélhetőleg sikerülni más mythologiai neveket is megmagyarázni, a mi

mindenesetre nagy lépés lesz aztán az illető istenség mythusának megfejtésében.

E helyen részletesebben akarom ismertetni Müller Miksának főnnebb idézet műve nyomán e tárgyra vonatkozó nézeteit. Ezen jeles nyelvtudós a mythusok keletkezését természetes uton, a gondolat és szóznak egymásra gyakorolt kölcsönhatásából igyekszik megmagyarázni.

A szóznak, mondja ő, előbb meg kell hálnia, hogy a mythológiának feltámadjon.

Elméletének felállításánál már előbbi felolvasásaiban (Felolvasásai a nyelvtudományról) kifejezett azon nézetére támaszkodik, hogy a nevek általános fogalmak és az általok jelölt tárgyaknak valamely tulajdonságára vonatkoznak. Ezen concret nevekből állottak elő az abstract szók. — Ezt a tételt már John Locke a 17. században kimondotta, és az újabb nyelvtudomány igazolta állítását. Rhenus folyónak neve pl. azon tulajdonságot jelenti, hogy foly, fut és így eredetileg folyó, futó tárgyat jelentett. Hasonlóképen Ganges, sanscritul Ganga, menő-menőt jelent. A holdnak sanscrit neve más mérőt jelent, t. i. az idő mérőjét. — A nap egyik neve a nemzés fogalmát tartalmazza, és pecus annyi mint legelő lény stb. stb. Abstract szók concret jelentésekre vihetők vissza mint pl. angor (aggodalom), anxius (aggodalmos) összefügg az angvis (kigyó) szóval, mely tulajdonképpen fojtót jelent.

Minthogy egy dolognak rendesen nemcsak egy, hanem több tulajdonsága is van, igen könnyen keletkezettek ugyanazon dolognak különböző elnevezései, a mire a nyelvekben sok példát találunk, s a minek neve synonymia. A tengert pl. úgy tekintették, mint a szárazföldeket szétválasztó korlátot; de úgy is, mint hidat a szárazföldek között és mint utat is, a melyen hajók segítségével egyik szárazföldről a másikig lehet menni.

Ezen különböző felfogások szerint a tengernek különféle nevei lehetnek. Más például a nap vehető fel, mely ragyogó test; de melegít is és éltet; mint-hogy azonban a melegnek aszaló és pusztító hatását is tapasztalták, úgy is foghatták fel a napot, mind ölot, pusztítót, a mely tulajdonságoknál fogva az égi test is különféleképpen nevezetethetett el.

Valamint egy tárgynak különböző elnevezései jöhettek létre, ugy kaphatott viszont több különféle dolog ugyanegy nevet. Ez a homonymia. Keletkezési oka abban keresendő, hogy több tárgyon ugyanazon tulajdonságokat vettek észre az emberek, és így ugyanazon gyökér szolgáltatott nevet azon különféle tárgyaknak. A fénylést kifejező gyökér alkalmas lehetett a napnak, holdnak, aranynak, ezüstnek stb. megnevezésére. — Müller M. mind a synonymiának mind a homonymiának a mithusok keletkezésében nagy fontosságot tulajdonít, például igyekeztén megmutatni, hogy miképpen szolgáltatnak azok alkalmat a mythusok létrejövésére.

A synonymia vagy polyonymia, mint láttuk, akkor áll elő, ha valamely dolog különböző oldalairól felfogva, különböző neveket nyer. Ezen nevek közül egyik-másik vagy valamennyi is, egynek kivételével a szóknak, hogy úgy mondjam, a létért való küzdelmében háttérbe szorul, elhal és aztán feltámad a mythus számára. Ζεὺς pl. valamikor köznévi értelemben a fényes eget jelentette; a mikor tehát a szó ezen jelentése a nép öntudatában volt még, igen természetesnek találhatták az ilyen kifejezést mint Ζεὺς οὐρ (az ég esőt ad). De mivel az égnek más neve is volt (a görögben pl. οὐρανός), amely aztán előtérbe lépett. Ζεὺς jelentése elhomályosult a személynek lett nevévé s az ég hatalmas urát, az istenek atyját és emberek királyát jelentette. Hogy a jelentésben elhomályosult szó személynévvé legyen, ahoz persze azon felfogás is szükséges volt, melynélfogva a látható természeti tünemények meggett láthatatlan lény működik.

Hogy miképpen keletkezhetett a mythus homonym kifejezésekből, arra Müller M. a következő példát tünteti szemünk elé. Azon gyökér, mely fényest jelent, előfordul a Vedákban használt rksas szóban a csillagok jelölésére, és pedig azon csillagzatra, mely a görögök- és rómaiaknál medve (ζικτωρ) néven volt ismeretes s ma is ezen nevet viseli. Ugyanazon rksas szó a későbbi sanscritban a medve neve. Hogyan juthatott az erdők ezen ragadozó állata a csillag nevéhez?

Müller M. nézete szerint fényes barna szőréből, vagy ragyogó szemeitől kaphatta nevét, amelylyel a csillagok is jelöltettek.

Ha felvesszük már most, hogy ama szónak csillag jelentése idővel használatból kiment, ellenben medve jelentése fenmaradt: megtörténhetett, hogy a csillagzat rksas nevét medvére értelmezték. Itt azonban nem állott meg a kutató emberi szellem, hanem azt igyekezett magának megmagyarázni, miként juthatott a medve az égre: és így előállott a mythus, hogy a medvét valamely istenség vitte fel az égre és változtatta csillaggá, amint azt a görögök Kallistoról beszéltek.

A mythusok keletkezésére befolyással volt a képes beszéd is. Ilyent kétfélet különböztet meg Müller M. egymint gyökérbeli és költői képes beszédet.

Az első alatt azt érti, midőn pl. a ragyogást jelentő gyökérből nemcsak a napot, holdat, csillagokat stb. jelentő szó áll elő, hanem olyan is mint: öröm, boldogság; amidőn tehát a szó már átvitt értelemben használtatik. A költői képes beszéd pedig akkor áll elő, ha a költő pl. a felhőket hegyeknek, vagy az esőfelhőket nehéz tőgyű teheneknek, vagy a nap sugarait a nap arany ujjainak nevezi. A képes beszéd igéknél is előtordulhatott; pl. szülni igét használták a régi költők az éjről, mely megelőzi a nappalt. A napnak egyik sanscrit nevében

az van mondva, hogy nemzi a hajnalt, mert felkelése által hozza azt létre. Azt is lehet mondani, hogy a nap szereti a hajnalt, és a bealkonyodásra vonatkozólag, hogy a sötétség ellopja a világságot. — A költő a Rigvedában (X. 189.) azt mondja a nap keltének leírásakor, hogy a nap közelébe jön a hajnal és utolsó lehel, mikor amaz elsőt lelekzik. — Ime az ilyen képes beszéd től egy lépés van csak a mythusig; és e lépés csak abban áll, hogy azon képes beszéd valónak vételessék.

A gyökérbeli képes beszéd befolyását a mythusra tüntesse fel a következő példa. A sanscrit ark gyökér annyit jelent, mint fényleni és fényesíteni; de fényesíteni a régibb nyelvben átvitelletel vagyis képes kifejezésben annyit is jelentett, mint megörvendeztetni, felvidítani, ünnepelni, dícsőíteni. Így aztán ezen gyökérből előállott arkah, mely a fénylő égi testet, a napot jelentette, de azonkívül magasztaló éneket is. A mikor pedig elmosódott annak tudása, miért alkalmazták ugyanazon egy nevet mindkét dologra, keletkezhetett (s valóban keletkezett is) olyan mythus, hogy a nap szülte (hozta létre) a vallásos (dícsőtő) énekeket.

A költői képes beszédre álljon itt a következő példa. Derült nappali időben a napsugarak mintegy játszanak a fák leveleivel, melyeken áthatolnak. A költői képes beszéd szerint ezen sugarak a nap arany ujjai vagy keze. Később ezen képes beszédet szó szerinti értve, azt mondták, hogy a napnak arany keze van. Az arany kezét pedig kárpótlásul az áldozás alkalmával elvesztett kezéért kapta. A mythus Savitarról, a nap istenéről, ki a napisten papjának is tartatot, beszélték.

A szók értelmének azon átvitele, amit Müller M. gyökérbeli képes kifejezésnek nevez, igen gyakori, és erre nézve ő a nyelv régibb állapotában egész korszakot veszen fel, melyet azonban nem lehet szorosán határolni. Ezen korszakot mythusképzőnek nevezi. Ilyenformán nemcsak a vallási fogalmak körében, hanem mindenféle gondolkörben jöttek létre mythusok; csak hogy amott találtak termékeny talajra. Erről a hírneves tudós a mythus és valóság közti különbséget felolvasásában szól. (Id. műve X. fejelev.)

Én pedig most bevégezem tárgyamát, mert ennyit elégségesnek tartottam felemlíteni azon nézetről, mely szerint a mythusok természetes uton, a gondolat és szó kölcsönhatásából keletkeztek.

Bournás Ernő.

A gyermekek hazudozásáról.

A „Schweizerische Lehrerzeitung“ nyomán közli Szász Károly nagyszabeni tanító.)

„Isten hozott kedves barátom! Hogy vagy? Miként szolgál egészséged? Valóban ritka vendég vagy! Már azt hittem, hogy az iskola porába hagyád magad temettetni s nem mutatod magad falucskánkban.“

Ezen szavakkal üdvözlő barátságosan Szorgos tanító a szomszéd faluból látogatására jött Velős kollégáját s kíséré barátját az egyszerűen burtozott de tiszta

vendégszobába, melynek asztalánál Szorgosnak még mindig fiatalnak látszó, egészséges kinézésű felesége valami kézimunkán foglalatoskodott, ki a vendégnek belépését észrevéve, fölállott annak üdvözlésére, s leüléssel kínálta a két barátot.

Ugyanakkor végezte el a mellékszobában volt két vidám 10 és 12 éves gyermek is az édes anyja által adott munkát, s közeledének az idegennek üdvözlésére. A tíz éves Károlyka atyja széke mellé ült, a 12 éves szörény Emma pedig anyjához hajolva valamit fülébe sugott, mire az anyja barátságosan igent intve, a 2 gyermek a szomszédbeli Kati nénihez távozott. Kati néni mindig tudott szép meséket mondani.

Az egymást rég nem látott jó barátok ezalatt helyet foglaltak; nemsokára élénk társalgásba mélyedtek melynek tárgyát főképp iskolaügyek képezték. Velős fiatal és előretörekvő szorgalmas tanító volt, ki soha sem átalotta nálánál sokkal idősebb kollégájának számos esetben tanácsához fordulni. Miután több az iskolát illető tárgyról és reformeszmékről elég kimerítően társalognak volna, szóba jöttek a gyermekeknek némely hibái is, és így a gyermekek közt uralgó hazudozás is.

Velős, egy megtörtént speciális eset által indítatva, elmondá az ügyben nézeteit, s kéré tapasztaltabb barátját, miszerint közölné vele azon módokat, melyekkel a gyermekeket ezen elharapódzott rossz szokásról leszoztatni lehetne.

„Jogosan szánkozunk ezen, a gyermekek közé mindinkább belopódzó hibán“ mondá Szorgos. „Minél inkább tér el az ember az igazságtól, annál inkább fordul el a szerencsétől, Istentől és erényektől. Számítalanszor azonban a szülők okai annak, hogy természetöknél fogva nyílt gyermekeik a hazugságra vete-mednek.“

„Minden bizonynya! a legtöbb helyt így állnak a dolgok“ jegyzé meg Velős. — „De hogy ezt közelebről tárgyalhassuk, kutassuk át azon körülményeket, melyek a fiatalságot a hazudozásra vezérik. Egyik körülmény nézetem szerint a büntetéstől félelemben rejlik.“

„Ez kétségtelen úgy van,“ viszonzá Szorgos, „hol a gyermekek gyakori méltatlankodásnak vannak kitéve, s hol ok a büntetést nem mint jóakaratu javító eszközt tanulták ismerni, ott a gyermek természetesen könnyen igyekszik szorult helyzetén hazugság által segíteni, hogy a büntetés elől is valamiképp meneküljön; s ha egyszer ez neki sikerül, vakmerőbb lesz, s a próbát másodszer és harmadszer is ismétli. A büntetés tehát legyen ugyan érzékeny, de mégsem igen szigorú, legyen az a hiba nagyságához és a gyermek korához és egyéniségéhez arányosítva.“

„A gyermeknek mindenesetre tudnia kell, hogy miért lón megbüntetve, tudnia kell továbbá azt is, hogy az öt büntető kéz csak jót akar vele,“ felelé Velős.

„Helyesen!“ viszonzá Szorgos. „A hazugság azonban más okból is válhatik szokássá. Azon vágy, hogy másoknak tessenek, hogy azoknak elismerését arassa, és

magát azok előtt kedvessé tegye, hasonlóképen ösztön-
zik a gyermeket a hazugságban való menedék keres-
sére. Ha a tetszésvágy és hiúság a ferde nevelés által
egyszer már fölébresztetik, akkor a hazugságig csak
rövid lépés van még hátra.“

„A gyermekek hazudozásának főokaminden bizony-
nyal azon rossz példákban is rejlik, melyeknek ők gyak-
ran önkénytelenül is ki vannak téve“ jegyzé meg Szor-
gosnak neje. „Fölgerjed az ember szíve annak látásán,
hogy még a jobb családokban levő szülők, testvérek és
cselédek is, mily csekély óvatossággal beszélnek a gyer-
mekek jelenlétében. Igen, gyakran csak tréfából, fájda-
lom azonban többször komolyan is, egyik a másikat
hazudtolja meg, ráakarja „szedni;“ föl akarja „ültetni“
és nevet aztán a másíknak hiszékenységén. Keveset
törődnek azzal, hogy halják meg lássák-e a gyerme-
kek, sőt gyakran keresik az alkalmat, azoknak megha-
zudtatására, s azt hiszik, hogy ezáltal már *nagyot* csele-
kedtek.“ —

„Jó, jó kedvesem“ viszonzá Szorgos, „valamiben
neked is igazad van. Hála legyen az Istennek, vannak
azonban még mindig oly helyes háztartások, melyekben
a fegyelem és erkölcsiség plántáltatik és ápolatik, s
hol a gyermekek szülőikben és testvéreikben mindig jó
példányképet bírnak; de az is igaz, hogy a rossz példa
elrontja a jó erkölcsöket és szokásokat, s a gyermek
sokkal könnyebben utánozza és tanulja meg a rosszat
mint a jót, és miért? Azért mert ebben mint valami
új dologban, nagyobb gyönyörűségét találja. E téren is
tehát odairányzandó minden törekvés, hogy a felnőt-
tek is a gyermekeket oly gyöngéd drága kis növény
gyanánt tekintsék, kiket a rossz példának mérges lehe-
lete vajmi hamar sodorhat romlásba, s ezért méltán
megérdemlik, a reájuk fordítandó gondozást és megfi-
gyelést.“

„Minden tréfafillentés tehát oly komolyan kerü-
lendő, mint bármely fillentés vagy hazugság, miután a
gyermekek nem igen tudják amaz emettől megkülön-
böztenni,“ jegyzé meg Velős. —

„Mi tanítók természetesen a legjobb akarat mel-
lett sem fogjuk azt soha elérni, hogy a hazudozástól a
gyermekeket tökéletesen távol tartsuk,“ viszonzá Szor-
gos, „De tegyünk meg minden tőlünk kitelhetőt, sok oly
eszközzel rendelkezünk, melyek által ezen hibával
szembe szállva, azt, ha kiirtanunk nem is sikerülend,
mégis eszközölhetjük, hogy apadjon, és ritkábban for-
duljon elő, minthogy az iskola befolyása nélkül előfor-
dulhatna.“ —

„És véleményed szerint, melyek ezen eszközök?“
kérdé Velős.

„Minden előfordult hazudozás iránt mutassunk
állandóan komoly nemtetszést és igazságos megve-
tést,“ viszonzá Szorgos. „közeledjünk kedves bizalom-
mal az igazságszeretökhöz, a hazugokkal szemben éroz-
tessük a megérdemlett bizalmatlanságot. Az iskolában
előforduló kihallgatásokat és vizsgálatokat a legnagyobb
tapintattal és óvatossággal kell keresztül vinnünk,

nehogy valótlan és hamis tanuskodások által félreve-
zettessünk. A hibájukat önként beismerő gyermekek
íránt viseltesünk elnézéssel, mindazonáltal ne oldjuk
fel egészen a büntetés alól. Legyünk tekintettel azon
forrásra is, melyből a hazugság eredett. Ha így járunk
el, és ha általában arra törekdünk, hogy a gyermekekbe
az igazságos Isten iránti szeretetet és tiszteletet csepeg-
tessük, s ha őket igazán vallásosan neveljük, akkor si-
kerülend a hazudozás terjedésének szerencsésen és
eredményteljessen ellentállanunk.“

Ezalatt Szorgosné asszony egy kevés frissítőről is
gondoskodott s a gyöngyöző borral telt poharakkal vígan
kocintának a kollegák az iskolák és nevelésügy jólété-
re és virágzására, — Miután még a földrajz és történe-
lem tanításáról rövid eszmecserét tartottak volna, to-
vábbá a fontosabb napi eseményeket is megbeszélték
volna, Velős szíves bucsuvétel után, visszatért falujába,
hol az estnek utolsó óráit még a következő napra való
előkészülettel töltötte.

T Á R C S A.

Szentföldi emlékirat.

(Folyt.)

A görög szigetek közt.

V

A Corfunál tartott tengeri siesta alatt hajónk nem
csak élettelen tárgyakkal, hanem élőlényekkel is bőven
megrakódott. A megszaporodott személyzet valódi szín-
házias tarka vegyületnek nézett ki, mely a Csiki Gergely
féle „Czifra nyomorúságot“ megtestesítve mutató be a
közönség egy részének, ugyanis a görög, albán, bos-
nyák, arab, török piros köntösse alól mintegy kirívó
ellentétben tünt fel a sok szerves rongy, melynek a
piros ruhával együtt hasonló destinationójok volt az el-
puhult test elfedése. A hajóra összesereglett népségtől
csakhamar elvették a handzsárokat, késeket s a régi
fegyvernemeket; ezeket a kapitány egy külön helyre
letéteté, s csak akkor adja ki, midőn a hajóról kiszál-
lanak.

Az izlam hívei nejeik elkülönítése végett fehér
lepedőkből a közép fedélzeten egész cabint alkottak
s az elfátyolozott nőket az öregek őrizetére bízták. A
kaftános örök egykedvűen ereredték hosszú csibukjok-
ból az időtöltő füstöt, majd vad komolysággal tekinté-
tének felénk „gyaurokra,“ mert némely pajkosok nevet-
géltek a sajtáságos féltékenység fölött, majd a kicsinyei-
ket ápolgatták, enyelegtek velök, s úgy látszik, hogy
az öregek is nem vették rossz néven, na szöske gyer-
mekeiknek édességeket vagy gyümölcsfélélt osztogattam.
Dél felé megtarták vallási szertartásukat, megmosták
kezeiket és arcukat, azután előbb az öregek, majd az if-
jak imádkoztak a hajó orra felé fordulva. Imádságuk alatt
öltre helyezék kezeiket, onnan a fejükön lévő csalhához

vagy fezzhez emelik azokat, ismét kezeiket ölbe rakva, letérdeltek, sarkukra ültek s a földet fejükkal érintve térdelő helyzetből felkeltek, szemeik mindig lefelé függesztve voltak; ezen szertartást többször ismételték nemcsak naponta, hanem ugyanazon ima idején is. Az ima bevégezése után kezdődött a közebed, mely nagy felszeldelt hagymákból és fekete kávéból állott, melyet természetesen a férfiak készítenek, mert a nők, mint hallottam, egyebet nem csináltak gugolcak, dohanyoztak és olykor olykor a csecsemőket szoptatták, de a járnitudo kicsinyeket ők gyurták tele hagymával, tisztogatták a polás ruhaféléket, s a síró kisededeket majd ütve majd énekelve altatták. Ebéd után valószínűleg nőkre került az étkezés, ekkor a kisededeket is a függőny alatt betolák az anyákhoz. Mindezen megfigyelés nem tetszett az öregeknek, mert haragosan kezeikkel intve a nézkörből elutasították: nehogy tehát kellemetlenségünk legyen, a „népisme“ tárgyával felhagytunk s távoztunk a török companiából. Alig evezénk egy órán át, midőn előttünk láttuk az Osztrák-magyar állam hadihajóját horgonyozni, melynek az lehetett küldetése, hogy Alexandriának segélyt nyújtson. Tiszteletünket kifejezendők, felhúzták a középső árbócza csucsára a törös színű dualisticus zászlót, és bizonyos ideig hajónk megállott, a kapitány s a hajó tisztei üdvözölték a hadihajó főnökeit, amit ezek hasonlólag viszonzván, újabb jeladásra megindultunk, alig vettük észre a kalandos Ulisses hazáját, a kis Ithacát, ugyszintén a fellegvárral díszeskedő Zánté szigetét; A leereszkedő ködös homály lasanként megfoszta azon élvezettől is, hogy a kies nyaralók, virágduz kertek látásában gyönyörködhesünk. Navarin hármás sziklasziget mellett elhaladva, hol az angolok egykor a törökök fölött fényes diadalt arattak, elértük a tengerből kikandikáló Tenero. Cerigo és Cerigetto testvérszigetéről állítják, hogy Páris, Priámus trojai királyfia innen rabolta volna el a görög szépséget, Helenát. A Matapanfok a görög szigetenger végpontja, mely a hajósoknak mindig réme marad, mert a sziklacsoport több helyt kiemelkedik a tengerből, míg egészen abban eltűnik.

Valóban, ha a görög népet és kopár földjeit tekintjük, még a képzelet is elbénül azon hősök emléke visszavárazsolásában, ahonnan az igazságszerető Aristides, szigorú erkölcsbíró Cató, az önfeláldozó Leonidás, a világhős Achilles, a halhatatlan Homér és a művészi szónok Demosthenes származtak, mert hisz most az igazak helyét család lelkek, az önfeláldozó Codrusok helyét, pénzhajhászok, a lelkes szónokok helyét unalmas szószátyárok, az ünnepektől hősök helyét vérengzésre hajlandó schederek foglalták el, mindenütt a hol görögöt láttunk, önkéntelenül is eszünkbe jutott a „graeca fides“ féle közmondás, különösen a szőlő vásárlásunktól fogva feltették magunkban, hogy óvatosak leszünk s csak francia vagy olasz pénznemet fogadunk el.

Kedves olvasó! ha keletre méész és utazásod kényelmét akarod biztosítani, akkor a sok közül leginkább

a francia pénznemet használd, mert ez legismertebb mindenütt. Mindenesetre legcélszerűbb volna, ha az állam kormányzói arról is gondoskodnának, hogy miként nemzetközi mértékül a méter rendszert használják, úgy a pénznemeket leginkább az arany, ezüst pénznemeket egyesítsék, vagyis nemzetközi pénzegységet hozzanak létre, hogy oly világvárosok, fontos kikötőhelyek, mint Alexandria és Port-Saidban ne legyen annyi fenakadás az angol, orosz, porosz, francia, olasz, osztrák, török románai, egyiptomi, spanyol, chinai, amerikai, pénznemek miatt. Ez a rendszertelenség oly labirinth, melyben a legjártásabb is könnyen beletéved.

(folyt. köv.)

TAVASZ.

Derült ég azur kékjéről hő sugarakat lövell a lángoló nap: jégfödté hegyormok körül, hótakarta sík terek fölött immár enyhe szellők lengedeznek; dermedt vizek pánccél takarói felszakadoztak s az alvó patakok szabad medreiben játszói habok csörgedeznek.

Kies dombok és halmok zöld takarót öltének; a völgyek puha lágy ölet illat-ár futja be; milliárd bogár-sereg nesztelen halad odább rejteit utain, vagy fel-felröppen harmatcseppben fürdő, gyikíngatta fűszálakról, betöltve a levegőt halk morajjal, zummogó danával.

Virágékitette rétek ezer színű leple fölött tarka pilélek játszói serege enyelgve röpdös tova, döngicsélő méhikék szemérmes virágkelyhek puha kebelén méztengerben fürdenek; dalos madárkák surrannak a zöldlombu berkek titkos sűrűjébe, hol végtelen boldogság harmóniája közepett gyorsan foly a paradicsom, a fészkek-építés.

Itt a tavasz!

Mi szép, mi szép!

Dalt zengjen az,

Mi él, ki ép!

Itt rózsá-arcú, pajkos fiúcskák ártatlan boldogságban szaladgálnak a pázsiton, ott a játszói szellőben hullámozó fürtű leánykák nefelejts-koszorút fűznek hófehér homlokukra, itt merész gondolatokkal tépelődő, büszke ifjak terjesztik szét karjaikat a természet, az egész világ átölelésére; ott reménydobogtatta keblű szemérmes hajadonok fehér virág-szirmokat tépegetnek: „Szeret? nem szeret!...“

„Szeret? nem szeret?“

Egy szóke göndörhaju, habfehér arcú, világoskék szemű, piczi gyűszű-szájú fiúcskám volt nekem. — Ott játszott a többivel ő is a zöld gyepen, ott szaladgált a tarka virágok között fehér pillangók után, aztán gyorsan hozzám futott, hirtelen rám emelte nagy gömbölyű szeméit, mosolyra nyitotta piros ajkait s édesen szólott: „Tata! Szeret? nem szeret?“ S mint turbékoló galambfióka édes anyjára, forró csókot nyomott borult homlokomra, s fűrgén ismét társai közé vegyült, és ismét folyt a játék, szólott sz ének: „Nyilnak már, nyilnak már az ibolyák....“

Álom volt, szép álom volt!

Meghalt!...

Lágy fuvalmu, édesen suttogó szellők gyászhangokká változnak; báj-dalu madárkák bűvös harmóniája halotti bus melodiára fordul; a fénylő nap ragyogó sugarai nehéz, sötét felhők mögé rejtőzködnek s az ezer színben pompázó természet fekete lepelt őt elborult arczára, — mert meghaltál, mert elhagytál szép gyermekeim: gyászbába borult vézt hirdet most minden nekem!

A néma temetőben holvongok szüntelen. Átőlelem kiseded, repkényövedzte keresztfadat, ráhullatom keserű könnyecskéim milliárdját. Mintha e harmatecptől üde nefelejtökorból kék szemeid sugárzanának felém, s e napsugaraktól körülölyt liliomban hófehér arcod ragyogna reám, és e lángoló színben ékeskedő rózsákban bibor ajkaid mosolyogának . . . Hol vagy hát gyönyörű, szép gyermekem?

Majd eljön az örök-tavas,
Eletre ínt,
És birni fogjuk végtelen,
Egymást megint!

Biro Sándor.
r. k. tanító.

Kisebb közlemények.

-- **Heti körszemle.** *Júthon.* A képviselőház máj. 9-iki ülésén letárgyaltatták a „Ludovica-Academia atalakításáról,” a „vágvölgyi vasutvonal csereértékéről,” és a „budapest-szónyi vasut építéséről” szóló tjavaslatok, s a közepiskolai javaslaton a főrendiház által megejtett módosítások elfogadtattak. — 800 lelekből álló újabb csángócsapat indult el Hadikfalváról máj. 10-én Odeschalchy hg. vezetése alatt. Nagy György kormánybiztos odanyilatkozott, hogy a hazatelepített csángók nyomorságos helyzetéről terjesztett hírek semmi alappal sem bírnak. — A képviselőház máj. 11-én letárgyaltván a „telepések elzalogosítására” vonatkozó tjavaslatot, máj. 21-ig elnapolta érdemleges tanácskozásait. — A tiszai eszlári bűnügyben a végtárgyalás a védőügyvédek kérelmére f. évi június 19-ig halasztatott el.

— **Ausztria.** A papi Congrua ügyben kiküldött bizottság már a haz elé terjesztette jelentését, melyben a következő indítvány is foglalatik: „A kormány felhivatik, hogy a kath. lelkészkedő papság dotatiójáról szóló törvény létrejöveteleig a deficiens papok fizetéseinek javításáról alkalmas módon gondoskodjék.” — A linzi püspök, ft. Rudigier Ferencz egyházmegyéje híveit óva intette a német „Schulverein”-től, mint haránybörbe gítozott farkastól.

— **Mémetország.** A porosz-egyház politikai kérdésben a porosz választ Jakobini bíbornok-államtitkár utóbbi jegyzékére a napokban érkezett meg Rómába. A porosz kormány ragaszkodik az általános bejelentési kötelezettség követeléséhez és csak a szentségek kiszolgáltatása- s lelkészkedésre vonatkozólag ígér könnyítéseket. — A lengyelek Posenben négygyűlést tartottak, melyen tiltakoztak az ellen, hogy lengyel gyermekek az iskolában német nyelven részesüljenek a vallásoktatásban is, mint azt a kormány elrendelte.

— **Franciaország.** A vallásüldözés mind nagyobb arányokat ölt; eddig több mint száz lelkész javadalmazása

vétett zár alá a kormány által; és a kormánylapok egyre fenyegetőznek, hogy az összes püspökök és lelkészek hasonló sorsra jutnak, ha a vallásértőket az atheus tankönyvek ellenében védeni meg nem szűnnek. — A francia katolikusok XII. nagygyűlése f. hó 9-én vette kezdetét, ünnepélyes nagy szent misével és délután áldással, mely alkalommal Dalaporte atya a keleti missiók főnöke megható beszédet tartott a katolikusok gyűléseinek céljáról és jelentőségéről.

— **Egyleti élet.** Jegyzőkönyv, a küküllő kerületi r. k. tanító egyesület 1883. év május 7-én Szőkefalván tartott gyűléséről. Jelen voltak: ft. Jung Cseke Lajos esperes-plébános, Barra Péter abosfalvi-, Csiszér János véczkei-, Puskás Alajos bordosi- és Szántó Viktor egréstói plébánosok, továbbá Barabás Rajmond, Birton Lajos, György Fülöp, László Elek, Lokodi István, Lőrincz Péter, Pál Sándor, Török Elek, Vinczeffy László és Zsigmond Gáspár. Távol maradtak: Baka Antal, Orbán Ferencz és Székely András. — 1., Elnök esperes plébános 9 órakor ünnepélyes szent misét végzett, mely alatt a tanítói kar négyes karban énekelt; szent mise után elnök a gyűlést megnyitottnak nyilvánítván, a mult gyűlés jegyzőkönyvét olvastatja, mely változtatlanul elfogadtatott és hitelesített. — 2. Elnök Fonyó Pál tanár ur által megpendített „Kubinszki-alap” pártolását indítványba hozza és ajálja, miszerint az egyesület jegyzőkönyvileg fejeznék ki, hogy a „Kubinszki alap” ot pártolja, annak megteremtését ohatja és tagja is kíván lenni. A gyűlés az indítvány elfogadását éljenzéssel nyilvánította. — 3. Elnök esp. pléb. indítványba hozza hogy az egyesület részére — az egyesület pénztárából — kötéssék be egy könyv, melybe a jegyzőkönyvek vezetessenek, s ezt a jegyző minden gyűlés alkalmával magával vigye, hogy így a régebbi indítványok újabb tárgyalás alá vétethessenek; az indítvány elfogadtatott s annak beszerzésére a pénztárnok utasított. — 4. Lokodi István „A tanító az iskolában” című dolgozatát olvasta fel, felolvasása köztetszéssel fogadtatott és bírálat végett László Eleknek kiadatott. — 5. A tárgysorozat szerint Pál Sándor felolvasása következett volna, de mivel nem készült a jövő nagygyűlésre halasztatott. Pál Sándor mulasztásáért a gyűlés által jegyzőkönyvileg megróvatott. — 6. Elnök esp. a jövő gyűlésre a következő pályatételt tűzte ki: (3 frt. pályadíjjal) „A tanító miképen tudja tanítványainak figyelmét tanítás közben lekötni, s egyszersmind a csendet az iskolában fentartani”? A főt. elnök urnak ezen újabb nemes tétét a gyűlés hálás köszönettel vette, s határozottatott, hogy a távolmaradottakat a jegyző e tételekről hivatalosan értesitse. — 7. A jövő gyűlésre értekezőkül Székely András a (term.-tanból) és Birton Lajos (irva olvasásból) nevezettek ki. — 8. Lőrincz Péter mintatanítást tartott az irvaolvasásból, de nem sikerült. — 9. A második minta tanítást Török Elek tartotta a számtanból, ismertette az 1. 2. 3. számokat, tanítását megbírálta Pál Sándor, mely több hozzászólás után sikerültnek nyilvánítottatott. — 10. A jövő nagygyűlés helyének kijelöl-

lése következett; de miután a tagok a gyűlésen meg nem jelentek azon vidékről, hová a következő gyűlés kitűzendő lett volna, meg nem határozható, minek folytán ft. elnök ur kijelentette, hogy a helyi viszonyoktól tudomást szerezve, annak idejében körözni fogja a tagokkal. — Több tárgy nem lévén a gyűlés 2 órakor bezárattott. Közli : B. R.

Irodalom.

— „Jutalomkönyv!“ Van már oly könyvünk is, melyet vizsgálatok után s egyéb alkalmaknál kellemes olvasmányként a katolikus gyermekeknek kezébe adhatunk és bizonyosak lehetünk róla, hogy nem csak örömet okozunk nekik, hanem egyszersmind erkölcsösségüket istápoljuk, üdvökre hathatósan közreműködünk.

Évek óta foglalkoztam azon eszmével, hogy a gyermekeknek oly olvasmányt kellene nyújtani, mely nem csak felfogásukhoz mért és kellemes legyen, hanem egyszersmind a vallásos érzelmet bennök gerjessze és ápolja. Ezen eszme bennem tervet kelteit, melynek kivitele annál inkább szívemen fekdűt, miután magyar irodalmunkban alig tudnék ily irányu gyermekkönyvet felkutatni; nálunk a gyermekbarátok még nem igen tartották kedvenceiket nemesebbre méltóknak mint mesékre, kalandos vadászatokra, rablótörténetekre, vagy legfőbb természetleírásokra.

Midőn e tervemet elmémben forgattam és Ri. . barátomat már vagy egy év óta arra serkentettem, hogy szemelje ki a szentek életéből azon jellemvonásokat, melyek gyermekeinkből fölemlítetnek, — ime Hattler „Kindergarten“-ja megjelenésének hirdetését veszem! A mű köztetszésben részesült, gyorsan kellett a második kiadást eszközölni. A valódi gyermekbarátok kívánatára rövidebb alakban is megjelent ugyanaz, s egy év alatt szintén két erős kiadást ért.

Ily körülmények közt gondolom, jobban nem valósíthatom eszmémet, mint hogyha viszonyaink tekintetbevételével a fentnevezett dolgozat nyomán adom ki magyar könyvemet, melynek címe: „**virágcsokor a katolikus gyermekertől**!“, melyet mint reményilem a felszerdült hiataltság is nagy lelki élvezettel és haszonnal fog olvasni.

Május utolsó napjaiban okvetlenül meg fog jelenni. A díszes kiállítású könyv, számos érdekes képpel, változatos jelvényes kezdőbetűkkel és vignettekkel ellátva körülbelül 14 nyvnyi lesz. Tömeges megrendelések reményében ára fűtve 50 kr. félévászomban kötve 60 kr. díszes vászonkötésű aranyemléttel 80 kr. Bolti ára tetemesen drágább lesz. Gyűjtőknek 10 példány után egy-egy tiszteletpéldányt küldök. Elég most levelezőlapon értsemre adni, hogy ki-kí mennyi s milyen példányt kíván. Kegyes pártolásba ajánlom szerény törekvésemet! Kalocsán, (Pestmegye) 1883. május 1-én. Tóth Miko, Jézus társaságának tagja.

— Megjelent az „**Önügyvéd**“ 23-ik füzete. (Irta Knorr Alajos, kiadja ifjabb Nagel Ottó Budapesten, a nemzeti színház bérházában.) E füzetben közli a szerző a vadászati jog gyakorlására vonatkozó szabályokat s ezzel áttér az adók különböző nemire. E tartalomdus és felette szükséges füzet ára 30 kr. A munka 24-ik vagyis utolsó füzete e hó második felében fog megjelenni.

A napi események köréből.

— Ft. Lön h árt F e r e n c z püspök urunk ő Nagyméltósága, lapunk utóbbi számában említett csikmegyei bérmautja alkalmából máj. 11-én délben érkezett Héjasfalvára a gyorsvonaton, hol számos küldöttség elén Game-ra báró fogadta szívélyes szavakban. Innen saját kocsi-ján folytatta utját Sz.-Keresztur felé. Itt a város végén az udvarhelykerületi fő- és alesperes, a ker. papság nagyobb része, a tanító és pözei tanári kar és nagyszámu közönség várakozott ő nagyméltóságára, kí előtt most a helyi r. k. lelkész Varga Ferencz lelkes

szavakban tolmácsolta a város örömeizelmeit és meleg üdvkivanatait. Ő nagyméltósága mindkét alkalommal láthatólag meglepetve a szíves fogadtatás által, érzékeny szavakban fejezte kí hálás köszönétét; rövid pihenés után pedig több kocsí kíséretében folytatta tovább utját Udvarhely felé, hová az esti órákban érkezett meg.

— A helybeli sz. István finővelde nek önképzőköre pünkösöd másodnapján (május 14.) díszes közönség előtt a következő műsorozatu ünnepélyes bezárá gyűlést tartotta: 1. „Hertelendi-Induló,“ előadja a vegyes kar. 2. „Zárszó.“ Felolvasás a lapból. 3. „A parton reád gondolok,“ keringő, játsza a zenekar. 4. Titkári jelentés. 5. „Beteg leány,“ éneklí a fénfíkar. 6. Elnöki bezárá beszéd, tartja Kolonics Dénes II. éves bölcsész. 7. Népdal-egyveleg, fuvolán játsza Ficker Adolf I. éves bölcsész. 8. Szavalat-verseny. 9. Románcz Thüringi, éneklí a gyermekkar. 10. Pályadíj kiosztás. 11. Egyveleg a magyar népdalokból, éneklí a vegyes kar. 12. „Tornász,“ játsza a zenekar. Szavalatversenyre jelentkeztek: Kovács Géza, Kolonics Dénes, Soket Gábor, Pál Venczel és Csató Ferencz VIII. oszt. tanulók; továbbá Veress Sándor V. oszt. tanuló. Az I. díjat 5 frtot Kovács Géza; a II. díjat 4 frtot Veress Sándor; a III. díjat 3 frtot Soket Gábor nyerte el. Pályatételek voltak: 1. Horatiusok és Curiatiusok harcza Livius nyomán; 2. A nándorfehérvári diadal. (Mindkettő költemény.) 3. Tanulmány Nagy Károlyról Rézbányai nyomán. 4. A műveltség állapota hazánkban a 15-ik században tekintettel Corvin Mátyás és Vitéz Jánosra. Beérkezett 7 mü; a három első tételre 2—2 mü, a 4-ikre egy. Az 1. tételnél Kovács Géza nyerte az 5 frtot; a második mü szerzője is, ugyanő 3 frttal jutalmaztatott. A 2-ik tételnél az 5 frt pályadíjt és a 2 frt jutalmat szintén Kovács Géza nyerte, övé lévén mind a két beérkezett mü. A 3-ik tételnél az 5 frt díjat Csató Ferencz nyerte el; a második mü szerzője Veress Sándor is 2 frttal jutalmaztatott. A 4-ik tételnél a 3 frt díjat Csató Ferencz nyerte el. Az ének és zenevezető Ficker Adolf VII. oszt. tanuló mint ilyen 5 frt., mint az „Önképző“ lap másolója szintén 5 frt jutalmat nyert. Zsatoszilj Ferencz I. oszt. tanuló a zenéért 1 frt jutalmat nyert. Végre László Valér II. oszt. román tanuló a magyar nyelvben való előmeneteléért 2 frtot nyert. Pályadíjat tüztek kí: Méit. Fábián Sándor igazgató ur 5 frtot szavalat versenyre, jutalmazásul 2 frtot. Nt. Puhola tanár ur 5 frtot a 3-ik tételre. Tek. Straubert tanár ur 5 frtot a 2-ik tételre 3 frtot szavalatra. Mult két évi 4—4 frt. adománya szintén most osztatott kí. Jutalmazásul Mlt. Barts Ferencz nagyprépost ur 5 frtot kegyeskedett adni; Tek. Basiota törvényszéki bíró ur 2 frtot tüzött kí a magyar nyelvben legtöbb előhaladást tanusító román ifjunak Fogadják az ifjuság javát szívükön hordozó nemeskeblü adakozók becses adományaikért ugy a finőveldei előjárók, mint az ifjuság mélyhálját és köszönétét. Az ifjuság önképzőkörének zárünnepélyei minden részleteiben jól sikerült s a díszes közönség elismerését nyerte kí mind a szavalatok és felolvasások-, mind az ének és zenéért;

kiváló elismerésben részesült Kolonits Dénes önképzőköri elnök higgadt és komoly bezáró beszéde, melyet a meggyőződés meleg érzésével adott elő.

— Köszönettel vettük a következő meghívót: A gyulafehérvári r. k. nagygyimnázium ifjúsága 1883-iki máj. 17-én a Teleki-féle ligetben (Prater) tavaszi mulatságot rendez, melyre a t. cz. „Közművelődés” szerkesztőségét tisztelettel meghívja a rendező bizottság. — A jelzett tavaszi mulatság a kitűzött napon kedvező idő lévén, megtartható volt s az a legsikerültebbnek mondható. Az ifjúság ezen szép szórakozásán ugyanis résztvett, úgy szólva az az egész városi intelligencia. A helyiség szépen volt felétkítve, este pedig fényesen kivilágítva. Több ily szép napot kívánunk a derék ifjúságnak.

— C h i n á b a n a k a t h o l i k a e g y h á z á l l á s a l e g u j a b b a d a t o k s z e r i n t k ö v e t k e z ő: Van 41 püspök, 644 európai és 552 bennszüött áldozár, 34 collegium, 34 zárda s 1.092,818 hívő. A protestantismus ennek csak $\frac{1}{5}$ -éig vitte.

— Meteorhullás. Nagy Enyedeu a múlt hétfőn este 8 óra után az ég nyugati táján 12 fontos golyó nagyságu, röppentyüként fénylő, halk suogástól s görbült zivonaltól kísért meteor tűnt fel az egészen tiszta égbolton és délnyugati irányba tovarohant. A nagyszerű tüzjáték alig tarthatott $\frac{1}{8}$ — $\frac{1}{10}$ másodpercig.

— A n é v m a g y a r o s i t ó k f i g y e l m é b e. Igen sokan, kik neveiket megváltoztatni akarják, kérvényeiket egyenesen a belügyminiszteriumhoz terjesztik fel, tekintetbe véve, hogy onnét minden esetben a városi tanácsnak küldetik le a kérvény első sorban véleményezés végett, czélszerűbb a névmagyarosítását illető folyamodványt egyenesen a városi tanácshoz beadni, honnan a véleménynyel együtt egyenesen a miniszteriumhoz küldetik fel.

— Száz tizenkétéves ember halt meg a minap Szmyrna mellett, Burnobut városkában. Oglu Stefanidesnek hívták az öreget, a ki Mária Terézia halálakor már serdült fia volt. Mikor II. József a török ellen háborút viselt, Stefanides az apjával a török számára lovakat szállított. A száz tizenkét éves ember halála előtt két nappal még egy nagy adag disznópecsenyét fogyasztott el.

— Szunyog- és ménszurás. Azonnal megszűnik az általa előidézett fájdalom és viszketés, ha mindjárt szalammak-szeszszel megkenjük. A tavasz beálltával ajáljuk ez egyszerű, de hatásos szert olvasóink figyelmébe.

— A k ü l f ö l d i m a g y a r e g y l e t e k e z i m e g j e g y z é k e. „Bécsi magyar önképző és társalgó segélyegylet.” Bécs, I. ker. Wallzeile 11-ik szám. — „Bécsi academiái magyar olvasó- és társaskör.” Bécs, VIII. ker. Wickenburggasse 5. — „Magyar társaskör.” München, Cafe Probst. — „Oestr. Ungar. Verein.” München. — „Párizsi kölcsönösen segélyző magyar egylet.” (Société Hongroise de Secours Mutuels) Paris 14. Rue Saint-Louis En L'île — „Berlini magyar egylet.” Berlin, Unter der Linden 4. a. — „Zürichi

magyar egyesület.” (Ung. Verein) Zürich, Oberstrass, Unterer Palmhof. (Zürichben még egy magyar vivő-kör és csolnakázó-egylet is létezik. — „Oest. Ung. Verein” Dresda, Blochmansstrasse 4. — „Gráci magyar olvasókör.” Grács. — „Londoni magyar egylet.” (Th. London Hungarian Association.) London, 66 a Great Russel street. „Magyar egylet.” (Société Hongroise) Konstantinápoly; czime: Kraulovitz Maurice Directeur, Rue Postakale. — „Osztrák-magyar egylet.” (Associazione Ungherese-Tedesco) coi lettere del Sgr. Console Dottore Cozri. Milano. — „Moszkvai Osztrák-magyar segélyegylet” czime: Schipp Tivadar kereskedő Moszkva. — „New-Yorki magyar társalgó- és önszegélyző egylet.” Czime: Hungarian Association 302. E. 5 th. Street New-York. — „New-Yorki magyar egylet.” Czime: Hungarian Association, 29. Delancey Sreet New York. Van itt még több, magyarok által alapított társulat, melyek azonban nem a hazai nyelv ápolását, hanem inkább a kölcsönös segélyezést tűzték ki főczélul. Ilyenek: 1. „Ungarische Kranken und Unterstützungs-Verein.” New-York, Florenc. Buiding Cr. 1. st. Street 2 nd. Avenue es a „Petöfi S. et B. Egylet.” New-York, 52. Broome Street. — „Hungarian Association” Chicago, czime: Kiss Ferencz. — „Clevelandi magyar egylet,” Cleveland, czime: Black József — „Magyar társalgó és önszegélyző egylet.” (The Hungarian Social and Mutual aid Society of the Pacific Coast); San-Francisco (California.) 417 Kearny Street. — Ezekon kívül vannak még magyar telepek Bukarest, Lipcse, New-Orleans, Cairo, Sidney és Melbourneban. — Alakulóban levő egyesületek vannak Philadelphiában, Tabascoban (Mexico,) és Cilliben; Bécsben pedig egy magyar club és a magyar iparosok köre. — Feloszlott az „Oestr. Ung. Schutzverein.” New Yorkban.

— Szám 315 — 1883. Pályázat. A szerdahelyi r. kath. kántor-tanítói állomásra, mely a főpásztor ur ö nagyméltóságának idei már. 17-ről 786. szám a. kiadott rendelete értelmében, idei junius végével úrességbe jön. Ez állomásnak javadalma a következő: 1. a vallásalából évi 105 frt. 2. a püspök uzadalmi pénztárából 50 frt. 3. a templomi pénztárból 40 frt. 4. a város majorsági pénztárából négy öl fa arabán 34 frt. 40 kr. 5. kántor-tanítói helyi alapból, mely a befolyando penzadományokból idővel uovekedni fog 15 frt. 6. tandij körülbelül 16 frt. 7. Stola illetékekéből körülbelül 8 frt. 8. 10 öl tűzifa az udvarra beszállitva, melyből az iskolatermek fütendők. 9. Szántóföld: 10 hold, 828 négyszögöl; kaszái: 2 hold 124 négyszögöl, melynek adója és művelése az illető kántor-tanító terhe. 10. Szállás: két lakszoba, konyha, pajta, szénatartóval, és 284 négyszögöl területű veteményes kert. A tanítási nyelv német; a pályázni kívánó tanítónak a magyar és német nyelvet egyaránt birnia kell. Az állomás idei aug. 1-vel mindeneöstre elfoglalandó. Pályázni kívánók a szükséges okmányokkal felszerelt folyamodványukat idei jul. 1-ig alulirtoz benyujtani sziveskedjenek. Nagyszeben, 1883-ki május 5-én. György István, apátkaonok, főesperes.

Kiadja: Az erdélyi r. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: Dr. TÓDOR JÓZSEF.
Szerkesztőtársak: BALOGH IGNÁCZ, Dr. CSERNI BÉLA, FÁBIÁN SÁNDOR, STRAUBERT ÖDÖN.

Nyomatott a püsp. lyc. nyomda gyorsajtóján (Lövy B.-nál) Gyula-Fehérvártt.